

Op de top van de citadel...

Stijlvol gekleed, geen geheim makend van zijn gecultiveerde sonore stem, papieren achteloos onder de arm, de acteur Alex Van Royen, lid van de Nederlandsche Comedie, de desolate lokaaltjes van het RITCS omtoverend tot de planken van de Amsterdamse stadsschouwburg, meestal een beetje stuurs alsof dat lesgeven hem allemaal een beetje te veel was, soms verveeld dicterend, meestal boeiend vertellend, nieuwsgierig informerend naar onze interesses, toen al zeer kritisch ten aanzien van de school en het programma. Telkens boeiende uren. Tenslotte stond er iemand uit de praktijk voor ons, en niet de eerste de beste, en dat was (en is) een hoge uitzondering in het RITCS.

Thyestes van Hugo Claus. Een mijlpaal in Vlaanderens theatergeschiedenis. Onze generatie was getuige van het meesterschap van de zijne. Onvergetelijk, zoals ook Rudi Van Vlaenderen en Ton Lutz. Het bodeverhaal uit *Thyestes* bleef zijn stokpaardje. "Op de top van de citadel is er een gedeelte van het paleis dat naar het zuiden is gericht..." Het dondert nog in mijn hersenen.

Toch werd mij toen iets duidelijk van wat Alex met acteren wou. Hoe hij met tekst omging en hoe hij wou dat wij dat deden. Eindeloze uren, in ons, studenten, de bijna utopische perfectie zoekend, waarbij weinigen hem partij konden bieden, en die hem noodlottig is geworden. Hij wou niet meer spelen, legde vele aanbiedingen naast zich neer, trok zich meer en meer terug. Faalangst. Ik heb lange uren met hem doorgebracht aan het haardvuur in zijn 10-kamer appartement in Antwerpen, intens discussiërend over het fenomeen acteur, dat hij, zelf niet meer spelend, nog meedogenlozer en veeleisender trachtte te omschrijven. Zijn zwaartekracht zat hem niet langer in de weg. De praktijk werd theorie. Soms bitter, soms zeer geboeid en als een inquisiteur naar mijn ervaringen met Grotowski peilend. Dan weer ontspannen, fijnproevend, genietend van een glas wijn, trots op zijn verzameling *confitures*. Dan weer kankerend op het RITCS, waar zijn plannen voor de opleiding niet au sérieux genomen werden, dan weer over het torpederen van *T68* waarvan hij mede-initiator was. Soms beschaamd romantisch bij zijn favoriete opnames van Michelangelo Benedetti.

Vele jaren later. Nog één keer heb

ik hem naar de planken kunnen lokken. De ex-student bood, als theaterdirecteur, zijn ex-leraar (en vriend) een rol aan. Laïos in *Het huis van Labdakos* van Hugo Claus in Rotterdam. Hij was bang en blij. Met geen van beide gevoelens wist hij raad. Het werd een moeilijke tijd. Hij had gehoopt op een snelle verzoening met de planken. Het is er nooit echt van gekomen. Toch blijft die rol, zijn allerlaatste op het toneel, onvergetelijk. De acteur, de aristocraat, de houding-maniak was er niet meer. Daar zat de mens Van Royen, de onmiddellijke incarnatie van zijn angst, twijfels en zijn toen al tanende hart. Buiten de actie, in een iets te grote jas, met een groot litteken over zijn gelaat, kijkend naar alles wat zich in en om het centrum bewoog en vooral luisterend naar wat er gezegd werd. Onvergetelijke werkelijkheid. We wisten allen dat we hem kwijt waren, de acteur Van Royen. Nu ook de mens. Men vond hem dood in zijn stoel. Ik denk dat ik weet waar en hoe. Long time no see, Alex. Ik gun je een rustige plek. Misschien op de top van de citadel, in een gedeelte van het paleis dat naar het zuiden is gericht...

Franz Marijnen

Voor al wat u heeft en waarvan u droomt

KB-Privé-service

Geld : u heeft er dagelijks mee te maken en het wordt alsnog moeilijker het goed te beheren. De Kredietbank helpt u zoeken naar oplossingen die inspelen op uw inkomsten- en uitgavenpatroon. Dank zij het ruime aanbod van de KB-Privé-service.

KB-Betalingsadvies : hoe houdt u een klare kijk op uw talrijke verrichtingen? Wij adviseren u bij de keuze van de betalingswijze, of over de manier waarop u 't best uw afschriften krijgt.

KB-Spaaradvies : geld beleggen is een persoonlijke zaak en vraagt een oplossing op maat.

De KB helpt u te kiezen uit haar ruim aanbod van beleggings- en spaarmogelijkheden. Wij zoeken mee naar uw voordeel.

KB-Kredietadvies : uw uitgaven de baas blijven, zonder uw draagkracht te overbelasten. Wij geven u goede raad bij het zoeken naar een aangepaste kredietvorm, die uw budget in evenwicht houdt.

De KB-Privé-service staat voor u klaar met deskundig en persoonlijk advies. Voor al wat u heeft en waarvan u droomt.

Kom er eens over praten.

Beter bij de bank van hier 